

KOMENTARZ DO ARTYKUŁU MAŁGORZATY DĄBKOWSKIEJ

Alkohol i przemoc wobec kobiet – komentarz socjologa o wzajemnych związkach

Alcohol and violence against women
– sociologist's remarks on mutual relations

Danuta Duch-Krzystoszek

Instytut Filozofii i Socjologii PAN, Zespół Badań nad Kobietami i Rodziną

Rodzina pełni szczególną rolę w kulturze społeczeństwa polskiego, a sami Polacy są głęboko przekonani o swojej pro-rodzinności. Wyniki licznych badań wskazują, że rodzina pozostaje najwyżej cenioną wartością, znacznie wyżej niż przyjaciele, praca, religia czy czas wolny (1). W opinii prawie wszystkich Polaków (95%) najbliższa rodzina powinna być zawsze na pierwszym miejscu. Od kobiet oczekuje się gotowości ograniczenia swojej pracy zarobkowej dla dobra rodziny (56% kobiet i 60% mężczyzn), a ponad połowa mężczyzn i ponad jedna trzecia kobiet jest przekonanych, że gdy w rodzinie są dzieci, rodzice powinni pozostawać razem, nawet jeśli im się nie układa (2).

Badacze społeczni są zgodni, że wyłaniający się z badań obraz polskiej rzeczywistości rodzinnej jest mocno wyidealizowany. Wśród czynników składających się na taki stan rzeczy wymienia się niechęć do mówienia o sprawach prywatnych, osobistych osobom spoza rodziny i niechęć do przedstawiania siebie i rodziny w złym świetle. Takie postawy wspierane są normami wyrażanymi w powiedzeniach o złym ptaku, który kała własne gniazdo i o brudach, których nie należy prac publicznie.

Wszelka krytyka rodziny jest zatem odbierana jako naruszenie podstawowych społecznych wartości, a publiczne ganień występujących w niej negatywnych zjawisk – odczytywane jako szkalowanie, a nawet zamach na tę instytucję społeczną. Niechętnie mówi się o patologiach w rodzinie: pijaństwie, przemoc, narkotykach i podkreśla się, że zjawiska te nie dotyczą ogółu rodzin. Patologia rodziny to margines – tak w znaczeniu statystycznym, jak i społecznym.

Przekonanie, że przemoc domowa wobec kobiet nie jest zjawiskiem częstym i że nie występuje w „normalnych” rodzinach, wydaje się dość trwałym elementem wiedzy potocznej, podobnie jak przeświadczenie, że „normalni” mężczyźni nie stosują przemocy fizycznej wobec członków swoich rodzin, jeśli nie piją i nie działają pod wpływem alkoholu.